

Informatie ten behoeve van ambtelijk advies (on)mogelijkheden voor de realisatie van een radarstation in de provincie Gelderland aan de gedeputeerde van Gelderland

Datum: 7 december 2021

In dit document is de (concept) informatie opgenomen over de mogelijke locaties voor een radarstation van Defensie in de provincie Gelderland, gebaseerd op het (concept) aanvullende onderzoek naar alternatieve locaties van het Rijksvastgoedbedrijf en het Voorontwerp Rijksinpassingsplan voor de locatie Herwijnen uit 2020. In het ambtelijke vooroverleg tussen het ministerie van Defensie en de provincie Gelderland ten behoeve van een bestuurlijk overleg over de (on)mogelijkheden voor een radarstation is kenbaar gemaakt dat aanvullende informatie benodigd voor de provincie Gelderland om een ambtelijk advies uit te kunnen brengen aan de betrokken gedeputeerde. Gezien de status van het locatie onderzoeks rapport, de huidige fase van de gesprekken met de gemeenten en provincies en afspraken met de Tweede Kamer is het niet wenselijk het (concept) rapport in volledigheid te delen. Om die reden is afgesproken dat de informatie welke benodigd of relevant is voor het opstellen van het ambtelijke advies aan de gedeputeerde van Gelderland opgenomen dit separate document.

Algemeen

Algemene uitgangspunten voor de locatie van de radar / scoping van geschikte locaties in het alternatieve locatie onderzoek (in willekeurige volgorde):

- De locatie biedt voldoende zicht op lage hoogte boven de Randstad en in combinatie met de radar in Wier van het Nederlandse luchtruim
- Voor de realisatie van een radar is een perceel van circa 100 bij 100 meter benodigd waarop een toren kan worden gebouwd die het bouwwerk kan dragen en waar nutsvoorzieningen kunnen worden aangelegd (indien afwezig)
- De radar moet op de locatie kunnen voldoen aan de geldende normen en richtlijnen voor een locatie. Naar verwachting zal een bestemmingsplan moeten worden aangepast die een militaire radar toestaat, incl. het vaststellen van bijbehorende vergunningen.
 - *Uit het Voorontwerp Rijksinpassingsplan uit 2020 voor de locatie Herwijnen blijkt dat de beperkingen die de radar met zich meebrengt beperkt zijn (afgezien van het aspect geluid, zo bleek in 2021). In het algemeen geldt dat meer aanwijzingen/beschermingen voor een locatie (natuurstatus/stiltegebied/etc.) leiden tot een complexere inpassing en groter risico op aanvullende maatregelen.*
- Gezien de staat van de oude MPR radar in Nieuw Milligen is de realisatie van een tweede SMART-L radar urgent

- *Impliciet betekent dit een uitgangspunt dat de doorlooptijd van het realisatieproject zo mogelijk beperkt moet blijven. Eventuele maatregelen om een locatie/perceel gereed te kunnen maken voor een radar (bijv. ruimtelijk/planologisch, politiek/bestuurlijk) spelen daarmee een rol in de beoordeling van een locatie door Defensie*
- Het basisontwerp van het radarstation is een radarantenne op 24 meter hoog. De radar kan op maximaal 34 meter hoogte worden geplaatst i.v.m. slechtere performance bij grotere hoogte.
- De radar kan niet in het water of op snel- of spoorwegen worden gebouwd.
- De radar moet op minimaal 4 kilometer afstand van windturbines staan (informatie over bestaande windparken/plannen uit Windstats en bij TNO bekende projecten, geactualiseerd op basis van de RES 1.0 rapporten van voorjaar 2021)
- De radar moet op minimaal 2,2 kilometer afstand van hoogspanningsmasten i.v.m. het voorkomen van verstoringen
- Stedelijke gebieden en grote kernen zijn ongeschikt in verband met nabije hoge bebouwing (welke kunnen leiden tot verstoring)
- Er moet tevens rekening worden gehouden met grote hoge objecten (zoals de energiecentrale Geertuidenberg of de hoge silo's bij Poederrijense Hoek).
 - Deze objecten komen naar voren moet uit de specifieke radardekking-berekeningen per locatie waarbij TNO de exacte belemmeringen per locatie meeneemt in de berekeningen op basis van bestaande bouwwerken
- Een locatie in een N2000 gebied of in het Natuurnetwerk Nederland is niet wenselijk (tenzij zwaarwegend argument dat een uitzondering moet worden gemaakt).
- Ondanks dat er geen direct beperkingen zijn voor afstand tot bewoning, wordt de vuistregel gehanteerd dat een afstand van 400 meter wordt aangehouden (om zo een vergelijkbare afstand als Herwijnen te behouden).
- Het radarverstoringengebied betreft een toetsingsgebied voor hoge obstakels (hoogbouw en windturbines). Het betreft een cirkel van 15 kilometer voor hoogbouw hoger dan 30 meter en een cirkel van 75 kilometer voor windturbines. Deze regels zijn opgenomen in het Barro.
- Een standaard planning voor de realisatie van een radar is opgebouwd uit de volgende elementen (grof ingeschatte worst case planningen):
 - Vaststellen (nieuw) bestemmingsplan, incl. vergunningen en participatie (a 6 maanden)
 - Evt. bezwaar/beroep (a 6 maanden)
 - Evt. RCR-procedure indien nodig, incl. bezwaar en beroep (a minimaal 1 jaar)
 - Bouw radarstation (circa 1,5 jaar), bestaande uit:
 - Start bouw toren (a 1 jaar)

- Plaatsen antenne (a 1-3 maanden)
- Systeemintegratie (a 1-3 maanden)
- In gebruik name radarstation

Mogelijke locatie specifieke informatie

De onderstaande locaties in de provincie Gelderland voldoen volgens het Rijksvastgoedbedrijf en Defensie aan de basisvoorwaarden voor een radarlocatie. Concrete informatie over (toekomstige) plannen van gemeenten en provincies, die nog niet in vergevorderd stadium zijn, zijn niet meegenomen. De gemeenten van beide locaties in de provincie Gelderland hebben in 2021 (herhaald) aangegeven geen medewerking te verlenen aan de komst van een radar.

Herwijnen

- Perceel heeft momenteel een bedrijfsbestemming en is in eigendom van Defensie.
- Gemeente heeft uitgesproken geen medewerking aan de komst te verlenen i.h.k.v. aanpassing bestemmingsplan (RCR-procedure benodigd)
- RCR-procedure reeds toe besloten door het kabinet en mee ingestemd door het parlement. RCR-procedure is gestart, maar er worden geen onomkeerbare stappen gezet.
- Perceel kenmerken:
 - Omzoomd perceel met bomen
 - Perceel is reeds ontsloten en bouwrijp
 - Bevindt zich tussen kern Herwijnen en de A15
 - Afstand dichtstbijzijnde woning: 370 / 450 meter
 - Afstand tot bebouwde kom: 960 meter
- Stralingsbelasting van de radar ter hoogte van de dichtstbijzijnde woning bij het perceel:
 - Maximale piek waarde: 2,4 % ICNIRP normen
 - Maximale tijdgemiddelde waarde: 15,5 % ICNIRP normen
 - De stralingsbelasting in Herwijnen blijkt circa 22,7% (excl radar) te bedragen. De gemiddelde stralingsbelasting in Nederland is volgens TNO 22,9% op basis van steekproeven van het Agentschap Telecom.
 - Een radar op 24 meter hoogte belast de directe omwonenden van de radar minder dan een radar van 34 meter hoogte (6%-punt van de ICNIRP norm meer belasting).
- Bijgevoegd is tevens het Voorontwerp Rijksinpassingsplan waarin aandacht is voor de gemeentelijke en provinciale belangen en plannen. Dit Voorontwerp was in het kader van de RCR-procedure gepubliceerd in de zomer van 2020. Hierop konden belanghebbenden een reactie uitbrengen (let op: geen zienswijze).
- De locatie wordt sinds 2016 al planologisch beschermd tegen windparken (het radarverstoringsgebied in Herwijnen is reeds van toepassing).

Zaltbommel

- Gemeente heeft bestuurlijk uitgesproken geen medewerking te verlenen aan de komst van de radar (per brief). *Afspraak gepland op 16 december a.s.*
- RCR-procedure is i.v.m. bovenstaande naar verwachting onvermijdelijk wanneer de locatiekeuze valt op Zaltbommel
- Radardekking van de locatie is minder dan andere mogelijke locaties
- Perceel is niet in eigendom Defensie
- Geen ontsluiting aanwezig
- Lastige grond om grote bouwwerken op te plaatsen, hoog risico op grote kosten en langere doorlooptijd
- Locatie en ontsluiting beslaat mogelijk meerdere percelen. Behoeft hierdoor naar verwachting uitkoop van particulieren
- Afstand tot dichtstbijzijnde woning 700 meter
- Afstand tot bebouwde kom 850 meter
- Stralingsbelasting dichtstbijzijnde woning:
 - Maximale piek waarde: 1,8 % ICNIRP normen
 - Maximale tijdgemiddelde waarde: 11,5 % ICNIRP normen
- Realisatie termijn zal t.o.v. Herwijnen minimaal 18 – 24 maanden langer zijn i.v.m. additionele werkzaamheden om het perceel gereed te maken